

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ”
(для бакалаврів)

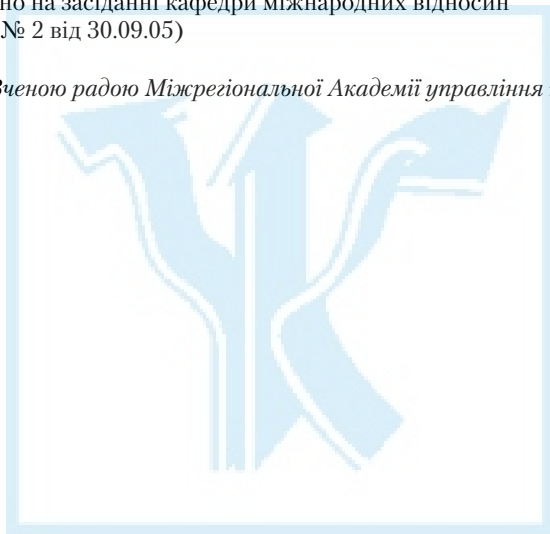
МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин
Н. О. Пророченко

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 2 від 30.09.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пророченко Н. О. Навчальна програма дисципліни “Історія країн Азії та Африки” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія країн Азії та Африки”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний світ характеризується не тільки тісною взаємодією та взаємозалежністю, а й значною нерівністю розвитку складових сучасної цивілізації. Поряд із загальним проголошенням гуманістичних ідеалів та закликами до гармонізації міждержавних відносин неzapе- речним фактом є те, що суб'єкти цих відносин по-різному ставляться до напрямів, форм і змісту світових змін, виходячи з власних куль- турно-цивілізаційних засад та соціально-економічних завдань.

Країни Азії і Африки становлять суттєву і впливову складову сві- тової системи, де проживає більшість населення планети і яка обя- жена низкою складних економічних, демографічних, соціокультур- них проблем, проте водночас є скарбницею культурних, релігійних та історичних надбань людства.

Доля світу значною мірою залежатиме від успішності вирішення гострих проблем країн Азії і Африки і від характеру їх пристосування до сучасних тенденцій розвитку, що не можливо без урахування істо- ричного минулого і культурно-цивілізаційних основ азіатсько-афри- канських соціумів.

Завдання навчальної дисципліни — дати студентам і слухачам цілісні й систематизовані знання про економічний і політичний роз- виток країн Азії і Африки, систематичний виклад історичних подій від періоду колоніалізму до сучасних соціально-економічних і полі- тичних процесів включно, висвітлити питання культурного розвит- ку та внесків у світову культуру, охарактеризувати роль цих країн у регіональному і глобальному вимірі. Всебічне розкриття історичного минулого, країн Азії і Африки та їх сучасного розвитку має важливе значення для виховання у студентів поважного ставлення до їх іс- торії, традицій, культури, формування почуттів дружби і поваги до народів, для розуміння студентами сучасного стану країн Азії і Аф- рики та їх місця у світі.

З завданням курсу є також виявлення закономірностей, причин- но-наслідкових зв'язків, спадкоємності і альтернативності історично- го процесу.

Освоєння дисципліни має стати підґрунтям для застосування нау- кових методів у дослідженні тенденцій і проблем розвитку країн Азії і Африки, вміння враховувати їх при аналізі процесів світового роз- витку.

Після вивчення дисципліни “Історія країн Азії і Африки” студент (слухач) повинен знати основні положення всіх тем, передбачених навчально-тематичним планом. Творчо засвоївши їх, уміти визначати хронологію та зміст історичного розвитку країн Азії і Африки, напрямки соціально-економічних і політичних реформ країн у різні історичні епохи, характер зовнішньополітичної діяльності в минулому і сьогоденні, культурні досягнення народів, особливості економічного потенціалу та політичного устрою цих країн.

Студенти повинні вільно орієнтуватися в навчальному матеріалі, вміти аналізувати різні концепції, робити аргументовані висновки, проводити аналогії із сучасністю, вичерпно відповідати на поставлені запитання, демонструючи знання основних тем курсу, використовувати отримані знання на практиці.

Передбачається ґрунтовне оволодіння знаннями про історію передовсім таких країн, як Індія, Китай, Японія, держави Корейського півострова, Іран, Туреччина, Єгипет, Алжир, Лівія, Марокко, Афганістан, а також самостійне вивчення історії країн Південно-Східної Азії і Субсахарської Африки.

У процесі викладання курсу “Історія країн Азії і Африки” практичні цілі поєднуються з виховними та загальноосвітніми, із завданням формування особистості, а методи і прийоми навчання сприяють розвитку мислення студентів.

Семінарськими заняттями передбачено практичне закріплення студентами, слухачами теоретичних знань, здобутих на лекціях.

Семінарські заняття проходять у формі коротких доповідей і повідомлень з подальшою предметною дискусією щодо загальних тенденцій розвитку країн Азії і Африки, а також конкретних явищ, подій і фактів, що всебічно характеризують основні напрями і специфіку розвитку окремих країн Азії і Африки. При цьому слухачі мають володіти порівняльним методом, вміти простежувати причинно-наслідковий зв'язок, проводити певні історичні паралелі, робити самостійні узагальнення, навчитись аргументовано полемізувати, переконливо доводити правильність власної оцінки.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ”

№ пор.	Назва теми
1	Країни Азії та Африки в період колоніалізму (середина XIX – середина XX ст.)
2	Південна і Південно-Східна Азія в період колоніалізму
3	Далекий Схід в період колоніалізму
4	Ближній і Середній Схід у період колоніалізму
5	Арабські країни Азії та Африки
6	Країни Африки на південь від Сахари в період колоніалізму
7	Процеси деколонізації та її результати для країн Азії та Африки
8	Південна Азія
9	Китай. Японія. Держави Корейського півострова
10	Туреччина
11	Іран
12	Афганістан
13	Арабські країни Азії та Африки
14	Основні проблеми і перспективи розвитку країн Азії та Африки на сучасному етапі

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ”

Тема 1. Країни Азії та Африки в період колоніалізму
(середина XIX – середина XX ст.)

Вступ. Витоки колоніалізму. Основні форми європейської колонізації країн Азії і Африки. Торговельна експансія європейців на Схід, її характер. Основні етапи колонізації. Виникнення дихотомної організації світу та її зміст. Наслідки колонізації для подальшого розвитку країн Азії та Африки. Характер трансформації країн Азії та Африки в період колоніалізму.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 97]

Тема 2. Південна і Південно-Східна Азія в період колоніалізму
Британська Індія. Діяльність Ост-Індської компанії як знаряддя колонізації Індії Великою Британією. Структура колоніального уп-

равління і форми колоніальної експлуатації. Повстання сіпаїв. Національно-визвольний антиколоніальний рух. Індійський національний конгрес і Мусульманська ліга. Мохандас Ганді і гандізм. Політична діяльність Д. Неру. Шлях деколонізації Британської Індії.

Англійські і французькі колонії в Індокитаї. Бірма і Малайя. Французький Індокитай, Сіам (Таїланд). Острови Південної Азії: Індонезія, Цейлон (Шрі-Ланка), Філіппіни.

Література [5; 14; 20; 28; 29; 42; 43; 54; 58; 97; 114]

Тема 3. Далекий Схід в період колоніалізму

Китай. Китай та іноземні держави у другій половині XIX ст.

Тайпінське повстання. Перша і друга “опіумні” війни. Політика самопосилення та спроби реформ у Китаї у другій половині XIX ст.

Японія. Народження нової Японії. Історичне значення революції Мейцзі. Реставрація Мейцзі та громадянська війна (1867–1869 рр.). Мейцзінські перетворення. Створення японської імперії. Економічні реформи 80-х років XIX ст. Реорганізація політичної системи. Зовнішня політика Японії у 70-х – на початку 90-х років XIX ст. Перетворення Японії у велику державу. Вступ Японії в боротьбу за імперіалістичний розподіл світу (1894–1904 рр.). Російсько-японська війна (1904–1905 рр.). Участь Японії у Першій світовій війні (1914–1918 рр.). Зростання впливу націоналістів у японській політиці. Війна на Тихому океані. Поразка Японії у Другій світовій війні.

Корея. Початок вторгнення європейських держав в Корею (1876–1892 рр.). Боротьба корейського народу за незалежність 1895–1903 рр. Встановлення японського протекторату над Кореєю. Визвольний рух корейського народу. Японський колоніальний режим.

Література [14; 20; 30; 36; 38; 44–47; 54; 56; 58; 82; 88; 92; 97; 99; 100; 112]

Тема 4. Близький і Середній Схід у період колоніалізму

Іран. Проникнення іноземного капіталу в Іран. Перетворення Ірану в напівколонію: шляхи і результати. Іранська революція 1905–1911 рр. і її значення. Національно-визвольний рух в Ірані 1918–1922 рр., його результати. Іран в період правління династії Пехлеві: соціально-економічний розвиток і політичний устрій

Османська імперія і республіканська Туреччина. Реформи періоду “танзімату” в Османській імперії. Конституція 1876 р. Османської ім-

перії. Її зміст і значення. Перетворення Османської імперії в напівколонію. Період “зулуму”. Молодотурецька революція 1908 р. Державна політика молодотурків (1909–1918 рр.) Османська імперія в роки Першої світової війни. Результати війни для Османської імперії. Національно-визвольний рух 1919–1923 рр. і проголошення Туреччини Республікою. Турецька республіка в 1923–1939 рр.: розбудова держави. Туреччина в роки Другої світової війни і повоєнні роки.

Література [4; 8; 14; 20; 48–51; 54–56; 58; 73; 79; 92; 97]

Тема 5. Арабські країни Азії та Африки

Соціально-культурні наслідки османського панування в арабських країнах. Єгипет у період правління М. Алі: реформи і зовнішня політика. Проникнення іноземного капіталу в арабські країни (Єгипет, Сирія, Ліван, Ірак, Аравія). Боротьба Англії та Франції за вплив на Арабському Сході (Алжир, Туніс). Визвольна боротьба в Алжирі під керівництвом Абд аль-Кадіра. Рух сенуситів в Лівії. Колонізація Марокко. Перетворення Сирії, Іраку, Лівану, Палестини в напівколонії. Втрата політичної незалежності Єгиптом і Суданом. Захоплення Лівії італійцями.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 76; 92; 97; 102]

Тема 6. Країни Африки на південь від Сахари в період колоніалізму

Колонізація Південної Африки. Колонізація Західної і Центральної Африки. Етнічні проблеми і трайболізм. Специфіка етносоціо-політичної структури.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 97]

Тема 7. Процеси деколонізації і її результати для країн Азії та Африки

Криза колоніалізму її причини та передумови. Три хвили деколонізації. Бандунзька конференція країн Азії та Африки 1955 р., 10 принципів мирного співіснування. Проблема деколонізації в діяльності ООН. Декларація про надання незалежності колоніальним країнам і народам від 14 грудня 1960 р. і її значення. Проблема вибору шляхів розвитку і модернізація країн, що визволилися. “Третій світ”. Становлення Руху неприєднання, його ідеологія і практика. Белградська конференція 1961 р. і її рішення. Створення осі Північ–Південь.

Проблема нового міжнародного економічного порядку. Боротьба ООН проти расизму і колоніалізму.

Література [1; 11; 14; 19–22; 28; 39; 54; 56; 58; 68; 91; 97; 108]

Тема 8. Південна Азія

Індія. Реформи і політичний курс незалежної Індії. Проблеми внутрішньополітичного розвитку. Індійсько-пакистанські відносини. Проблема Кашміру.

Політичний розвиток *Пакистану*. Політичний розвиток *Бангладеш*.

В'єтнам. Війна у В'єтнамі і її наслідки. Політичний розвиток *Лаосу* і *Камбоджі*.

Література [5; 14; 19–22; 40–43; 54; 56; 58; 96; 97; 108; 114]

Тема 9. Китай, Японія, держави Корейського півострова

Китай. Китай під владою гоміндану. Національно-визвольна війна китайського народу проти японських загарбників (1937–1945 рр.). Перемога народної революції (1945–1949 рр.). Вибір шляху розвитку в Китаї у 1949–1957 рр. Створення нової державності та початок модернізації Китаю. Перехід Китаю до соціалістичного будівництва. Спроба реалізації маоїстської моделі розвитку. “Три червоні прапори”. “Великий стрибок”. “Культурна революція”. Китай в епоху реформ (після 1976 р.).

Японія. Японія на шляху до відновлення статусу світової держави. Післявоєнний період (1952–1960 рр.). Період високих темпів економічного зростання (1960–1971 рр.). Затвердження самостійної ролі Японії у світі (1981 р.). Японія серед лідерів сучасного світу.

Держави Корейського півострова. Визволення Кореї від японської окупації. Розкол країни. Корейська війна 1950–1953 рр. Побудова соціалістичного суспільства в Північній Кореї. Побудова західноорієнтованого суспільства в Південній Кореї. Початок мирного діалогу на Корейському півострові.

Література [9; 12; 13; 15–18; 20; 23–25; 27; 30; 34–38; 43–47; 54; 56; 58–62; 64; 65; 77; 78; 82; 86; 87; 98–90; 92–101; 103–110; 113; 115]

Тема 10. Туреччина

Політичний розвиток Туреччини у II половині XX ст. Державні перевороти 1960, 1980-х років: причини і значення для подальшого політичного курсу країни. Економічний розвиток Туреччини у 80–90-ті роки і його вплив на соціально-політичні процеси у країні. Роль “ісламського чинника” в суспільному житті сучасної Туреччини. Проблеми і перспективи розвитку сучасної Туреччини. Українсько-турецькі відносини.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 71–73; 97]

Тема 11. Іран

Основні етапи соціально-економічного розвитку Ірану в 50-70-ті роки. Розвиток нафтової промисловості та її місце в економіці країни. Уряд Моссадика: зовнішня та внутрішня політика. Діяльність Міжнародного нафтового консорціуму. “Біла революція” шаха і народу: зміст і значення. Ісламська революція в Ірані 1978–1979 рр. Аятола Хомейні та його роль у революції. Становлення нових органів влади. Місце шіїтського духовництва в політично-правовій системі Ірану.

Література [2–4; 7; 8; 14; 20; 26; 31; 32; 52; 54; 56–58; 67; 79; 80; 83; 97]

Тема 12. Афганістан

Політичний розвиток Афганістану після Другої світової війни. Державний переворот 1973 р. і проголошення Афганістану республікою. Переворот 1978 р. і прихід до влади НДПА, загострення внутрішньопартійної боротьби. Громадянська війна в Афганістані і участь радянського військового контингенту (1979–1992 рр.). Посилення позицій ісламського фундаменталізму в Афганістані. Встановлення режиму талібів у країні 1995 р. Антитерористична операція в Афганістані сил антитерористичної коаліції 2001 р. і повалення режиму талібів. Проблема політичної стабільності для Афганістану.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 97]

Тема 13. Арабські країни Азії та Африки (6 год.)

Процеси деколонізації арабських країн: шляхи і результати. Алжирська революція 1956–1959 рр. Антиколоніальний рух в Тунісі (1952–1954 рр.) та здобуття незалежності (1956 р.). Незалежність Марокко (1956 р.) та її державний устрій. Здобуття незалежності

Сирією та Ліваном (1943 р.) Політичне об'єднання Сирії і Єгипту (1958–1961 рр.). Прихід до влади в Сирії партії БААС (1963 р.). Антимонархічний переворот в Іраку 1958 р. Прихід до влади партії БААС. Зовнішня політика Аравійських країн. Проблема вибору шляху розвитку після деколонізації. Роль революційної демократії в державотворчих процесах арабських країн. Проблема економічної модернізації. Процес забезпечення національного суверенітету над природними ресурсами. Стратегія подолання відсталості після деколонізації. Місце арабських країн у світовому господарстві. Феномен “відродження ісламу” в 70–90-ті роки ХХ ст. Ісламізм як реакція на нерівноправний характер світогосподарських зв'язків. Близькосхідний конфлікт: причини, структура, проблема врегулювання. Проблема арабської інтеграції. Проблема забезпечення загальноарабської безпеки і діяльність Ліги арабських держав. Концепція “арабської єдності” та інтеграційні процеси в арабському світі. Розвиток відносин між арабськими країнами і Україною.

Література [6; 14; 20; 54; 56; 58; 67; 69; 70; 74; 76; 84; 92; 97]

Тема 14. Основні проблеми і перспективи розвитку країн Азії та Африки на сучасному етапі (2 год.)

Міжнародно-політичні аспекти глобалізації. Місце країн Азії та Африки у світовому господарстві. Умови і обставини вибору шляху розвитку. Еталони для орієнтації. Релігійно-цивілізаційний фундамент як чинник вибору. Соціалізм, капіталізм і націоналізм у країнах Азії та Африки. Стратегія збереження країнами Азії та Африки своїх культурно-цивілізаційних особливостей. Проблема взаємодії традиційного укладу і досягнень західної цивілізації.

Провідна ідея: показати обумовленість периферійного положення Сходу у світовій економіці, їх технологічну залежність від Заходу.

Література [14; 20; 54; 56; 58; 92; 97; 108]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Колоніалізм на Сході: витоки, основні етапи, наслідки і характер трансформації.
2. Британська Індія.
3. Англійські і французькі колонії в Індокитаї.
4. Китай в період колоніалізму.
5. Корея в період колоніалізму.
6. Криза Османської імперії і спроби її подолання через реформи.
7. Проникнення іноземного капіталу в арабські країни (Єгипет, Сирія, Ліван, Ірак, Аравійський півострів).
8. Країни Африки на південь від Сахари в період колоніалізму.
9. Мейцзінські перетворення в Японії.
10. Республіканська Туреччина: розбудова держави.
11. Інтеграційні процеси в арабському світі.
12. Близькосхідний конфлікт: коріння і проблема врегулювання.
13. Деколонізація арабських країн: шляхи, форми, результати.
14. Проблема міжкорейського діалогу.
15. Ісламська революція в Ірані 1978–1979 рр.: причини і результати.
16. Національно-визвольна війна в Китаї проти японської агресії. Перемога народної революції в Китаї (1937–1949 рр.).
17. Становлення Руху неприєднання, його ідеологія і практика.
18. Феномен високих темпів економічного зростання Японії. Затвердження самостійної ролі Японії в світі (1980-ті роки).
19. Створення нової державності та початок модернізації Китаю. Перехід Китаю до соціалістичного будівництва.
20. Феномен “нових індустріальних країн”: Тайвань, Гонконг, Сінгапур у другій половині ХХ ст.
21. Громадянська війна в Афганістані (1979–1992 рр.). Посилення позицій ісламського фундаменталізму в Афганістані. Встановлення режиму талібів в країні 1995 р.
22. Процеси деколонізації, її результати для країн Азії та Африки.
23. Країни Південної Азії після деколонізації.
24. Політика реформ Ден Сяопіна в Китаї та її результати.
25. Політичні процеси і інститути в сучасному Ірані.
26. Соціально-економічний і політичний розвиток арабських країн Азії та Африки у другій половині ХХ ст.

27. Японія у війні на Тихому океані (1941–1945 рр.). Наслідки поразки Японії.
28. Основні проблеми і перспективи розвитку країн Азії і Африки на сучасному етапі.
29. Місце країн Азії і Африки у сучасному світі.
30. Розвиток взаємовідносин України з державами Азії і Африки: проблеми і перспективи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте наслідки колонізації для Сходу.
2. Основні риси світових відносин в колоніальний період.
3. Що таке “колонізація”? Причини і умови початку європейської колонізації та її всесвітньо-історичне значення.
4. Періодизація та шляхи колонізації Сходу європейцями.
5. Колонізація Індії Британією.
6. Структура колоніального управління і форми колоніальної експлуатації Індії.
7. Національно-визвольна боротьба в Британській Індії.
8. Здобуття незалежності Індією. Політичний курс Дж. Неру.
9. М. Ганді і гандізм.
10. Арабські країни в період колоніалізму: процес колонізації, форми колоніальної залежності та деформація арабських суспільств.
11. Розвиток суспільно-політичної думки в арабських країнах другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.
12. Трансформація арабських суспільств під впливом капіталістичних країн Заходу.
13. Будівництво Суецького каналу. Його економічне і політичне значення.
14. Соціально-економічні наслідки Османського панування в арабських країнах.
15. Єгипет у період правління М. Алі: внутрішньополітичні реформи і зовнішня політика.
16. Проникнення іноземного капіталу в арабські країни (на прикладі Єгипту та Іраку).
17. Визвольна боротьба в Алжирі під керівництвом Абд аль-Кадіра.
18. Режим “зулюма” і оформлення молодотурецького руху.
19. Младотурецький рух: ідеологія, мета діяльності, політичні.
20. Перетворення Османської імперії в напівколонію.

21. Конституція 1876 р. Османської імперії. Її зміст і значення.
22. Зміст і значення періоду танзімату в Османській імперії.
23. Криза Османської імперії та спроби її подолання через реформи першої половини XIX ст.
24. Буржуазна революція в Османській імперії 1908 р. і основні напрями політики молодотурків (1909–1918 рр.)
25. Османська імперія в роки Першої світової війни. Результати війни для Османської імперії.
26. Афганістан у період колоніалізму.
27. Англійські колонії в Індокитаї: Бірма і Малайя.
28. Французький Індокитай.
29. Індонезія і Філіппіни в період колоніалізму.
30. Реставрація Мейцзі та громадянська війна (1867–1869 рр.).
31. Мейцзініські перетворення в Японії.
32. Економічні реформи 80-х років XIX ст. Реорганізація політичної системи.
33. Вступ Японії у боротьбу за імперіалістичний розподіл світу (1894–1904 рр.).
34. Російсько-японська війна (1904–1905 рр.).
35. Японо-китайська війна 1894–1895 рр.
36. Японія в останні роки Мейцзі (1905–1912 рр.).
37. Японія між Першою і Другою світовими війнами.
38. Зростання політичного авантюризму Японії (1931–1936 рр.). Боротьба за “Новий порядок” у Східній Азії (1937–1941 рр.).
39. Японія у війні на Тихому океані (1941–1945 рр.). Наслідки поразки Японії.
40. Китай та іноземні держави у другій половині XIX ст.
41. Політика самопосилення та спроби реформ у Китаї у другій половині XIX ст.
42. Тайпінське повстання в Китаї.
43. Перша “опіумна” війна.
44. Друга “опіумна” війна і перетворення Китаю в напівколонію.
45. Повстання “іхетуаней” в Китаї.
46. Китай в період “Нанкінського десятиліття”.
47. Перемога Сінхайської революції 1911 р.
48. Політична боротьба після перемоги Сінхайської революції.
49. Розвиток китайського суспільства після Сінхайської революції.
50. “Рух 4 травня” 1919 р.

51. Утворення Комуністичної партії Китаю (КПК). Реорганізація гоміндану.
52. Китай під владою гоміндану.
53. Національно-визвольна війна в Китаї проти японської агресії (1937–1945 рр.).
54. Перемога народної революції в Китаї (1945–1949 рр.).
55. Початок вторгнення європейських держав в Корею (1876–1892 рр.). Укладення Кореєю нерівноправних угод.
56. Анексія Кореї.
57. Визвольний рух корейського народу під час анексії Кореї.
58. Боротьба корейського народу проти японської окупації.
59. Проникнення іноземного капіталу в Іран. Перетворення Ірану в напівколонію: шляхи і результати.
60. Бабідський рух в Ірані.
61. Іранська революція 1905–1911 рр., її значення.
62. Національно-визвольний рух в Ірані 1918–1922 рр., його результати.
63. Розвиток Ірану в період правління династії Пехлеві (20–30-ті роки ХХ ст.)
64. Іран в роки Другої світової війни.
65. Колонізація Південної Африки.
66. Колонізація Західної Африки.
67. Колонізація Центральної Африки.
68. Специфіка етносоціополітичної структури африканських країн.
69. Етнічні проблеми і трайболізм в країнах Африки.
70. Проникнення іноземного капіталу в арабські країни (Єгипет, Сирія, Ліван, Ірак, Аравія).
71. Боротьба Англії та Франції за вплив на Арабському Сході (Алжир, Туніс).
72. Втрата політичної незалежності Єгиптом і Суданом.
73. Захоплення Лівії італійцями.
74. Рух сенуситів в Лівії.
75. Колонізація Марокко.
76. Криза колоніалізму, її причини та передумови.
77. Проблема деколонізації в діяльності ООН.
78. Становлення Руху неприєднання, його ідеологія і практика.
79. Створення осі Північ–Південь. Боротьба країн Азії та Африки за новий міжнародний економічний порядок.
80. Проблеми і перспективи розвитку сучасної Туреччини.

81. Політичний розвиток Туреччини у другій половині ХХ ст.
82. Туреччина в роки Другої світової війни і повоєнні роки.
83. Турецька республіка в 1923–1939 рр.: розбудова держави.
84. Національно-визвольний рух 1919–1923 рр. і проголошення Туреччини Республікою.
85. Роль “ісламського фактора” в суспільному житті сучасної Туреччини.
86. Особливості суспільно-політичного розвитку арабських країн після деколонізації.
87. Соціально-економічні перетворення в арабських країнах після деколонізації.
88. Міжарабські політичні відносини у другій половині ХХ ст.
89. Проблема міжарабської інтеграції.
90. Проблеми і перспективи розвитку арабських країн у ХХІ ст.
91. Причини і коріння близькосхідного конфлікту.
92. Створення і діяльність Ліги Арабських держав.
93. Причини і наслідки арабо-ізраїльської війни 1967 р.
94. Інтеграційні процеси в арабському світі (на прикладі Ради співробітництва арабських держав Перської затоки).
95. Етапи арабо-ізраїльського протистояння в рамках близькосхідного конфлікту (арабо-ізраїльські війни).
96. Деколонізація арабських країн: шляхи, форми, результати.
97. Організація визволення Палестини, її роль у близькосхідному конфлікті.
98. Алжирська революція 1956–1962 рр.
99. Здобуття незалежності Сирією і Ліваном.
100. Деколонізація Єгипту. Революція 1952 р.
101. Лівійська революція 1969 р.
102. Проблема вибору шляху розвитку в арабських країнах після деколонізації.
103. Ірако-кувейтська криза 1990–1991 рр., її наслідки для регіональної стабільності на Близькому Сході.
104. Ірано-іракська війна 1980–1988 рр., її наслідки для Близького Сходу.
105. Феномен “відродження ісламу” в 70–90-ті роки ХХ ст.
106. Антиіракська кампанія США 2003 р. та її наслідки для Арабського Сходу.
107. Окупація Японії (1945–1952 рр.).

108. Завершення відновлення економіки Японії у 1950-ті роки. Створення “політичної системи 1955 року”.
109. Пошук Японією місця в системі міжнародних відносин.
110. Феномен високих темпів економічного зростання Японії.
111. Затвердження самостійної ролі Японії у світі (1981 р.).
112. Японія після закінчення “холодної” війни (1989–2000 рр.).
113. Створення нової державності та початок модернізації Китаю. Перехід Китаю до соціалістичного будівництва.
114. Політика “трьох червоних прапорів” у Китаї.
115. Політика “Великого стрибка” в Китаї.
116. “Культурна революція” в Китаї (1966–1969 рр.).
117. Становище в Китаї перед початком політики реформ Ден Сяопіна (кінець 1970-х років).
118. Основні положення економічної теорії Ден Сяопіна.
119. Події 1989 р. в Пекіні та їх оцінка.
120. Сучасне міжнародне становище КНР.
121. Феномен “нових індустріальних країн”: Тайвань, Гонконг, Сінгапур у другій половині ХХ ст.
122. Особливості розвитку Таїланду, Філіппін і Малайзії у другій половині ХХ ст.
123. Особливості розвитку Індонезії у другій половині ХХ ст.
124. Проблеми і перспективи розвитку країн Африки на південь від Сахари у другій половині ХХ ст.
125. Політична ситуація в Кореї після Другої світової війни.
126. Створення КНДР.
127. Створення Республіки Корея.
128. Корейська війна 1950–1953 рр.
129. Проблема міжкорейського діалогу.
130. Зовнішня та внутрішня політика уряду Моссадика в Ірані.
131. Роль нафти у суспільно-політичному житті Ірану в 50–70-ті роки ХХ ст.
132. “Біла революція” шаха і народу в Ірані: зміст і значення реформ.
133. Причини і передумови Ісламської революції 1978–1979 рр.
134. Політична концепція аятоли Хомейні.
135. Державний устрій і суспільний розвиток Ісламської республіки Іран.
136. Політичні процеси та інститути в сучасному Ірані.

137. Основні напрями зовнішньої політики Ісламської республіки Іран.
138. Проблеми внутрішньополітичного розвитку Пакистану у другій половині XX ст.
139. Політичний розвиток Бангладеш у другій половині XX ст.
140. Війна у В'єтнамі та її наслідки (1965–1973 рр.).
141. Політичний розвиток Лаосу і Камбоджі у другій половині XX ст.
142. Місце країн Азії та Африки в сучасному світі.
143. Релігійно-цивілізаційний фундамент як чинник вибору шляху розвитку після деколонізації.
144. Проблема взаємодії традиційного укладу і досягнень західної цивілізації в розвитку країн Азії та Африки.
145. Державний переворот 1973 р. і проголошення Афганістану республікою.
146. Переворот 1978 р. і прихід до влади НДПА, загострення внутрішньопартійної боротьби.
147. Громадянська війна в Афганістані і участь радянського військового контингенту (1979–1992 рр.).
148. Посилення позицій ісламського фундаменталізму в Афганістані. Встановлення режиму талібів в країні 1995 р.
149. Антитерористична операція в Афганістані 2001 р. і повалення режиму талібів.
150. Розвиток взаємовідносин України з державами Азії та Африки: проблеми і перспективи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Алимов Ю. И.* Неприсоединение: история, теория, проблемы. — М., 1990.
2. *Агаев С. Л.* Иран: внешняя политика и проблемы независимости. — М., 1971.
3. *Агаев С. Л.* Иранская революция, США и международная безопасность. — М., 1986. — 276 с.
4. *Анаркулова Д. М.* Социально-политическая борьба в Иране в сер. XIX в. — М., 1983. — 159 с.
5. *Антонова А.* История Индии. — М., 1979.
6. *Арабский мир: три десятилетия независимого развития* — М., 1990.
7. *Алиев С. М.* Нефть и общественно-политическое развитие Ирана в XX в. — М., 1985. — 302 с.
8. *Арабаджян З. А.* Иран: власть, реформы, революции. — М., 1991
9. *Анарпина Н. Г.* Три статьи о японском менталитете. М., 1993.
10. *Азия — диалог цивилизаций / Отв. ред. Б. А. Литвинский, Е. В. Антонова.* — СПб., 1996.
11. *Азия: роль ключевых стран в международных отношениях в 1990-е годы / Отв. ред. А. М. Хазанов, Н. Б. Лебедева.* — М., 1994.
12. *Актуальные проблемы Корейского полуострова: Сб. статей.* — М., 1996.
13. *Аносова Л. А., Матвеева Г. С.* Южная Корея: взгляд из России. М., 1994.
14. *Английский колониализм в сер. XIX века: Очерки.* — М., 1982.
15. *Бажанова Н. Е.* Внешнеэкономические связи КНДР: В поисках выхода из тупика. — М., 1993.
16. *Балюк М. А., Балюк И. А.* Экономическая реформа в КНР. Государство и рынок. — М., 1996.
17. *Боярчук Ю. В.* Общеобразовательная школа в современной Японии. — Пущино, 1996.
18. *Бунин В. Н.* Япония в процессе формирования новой модели безопасности в США. — М., 1994.
19. *Бутенц К. Н.* Освободившиеся страны в 70-е годы — М., 1979.
20. *Васильев Л. С.* История Востока. — М., 1998. — Т. 2.
21. *Восток: рубеж 80-х годов.* — М., 1983.
22. *Вооруженная борьба народов Азии за свободу и независимость.* — М., 1984.

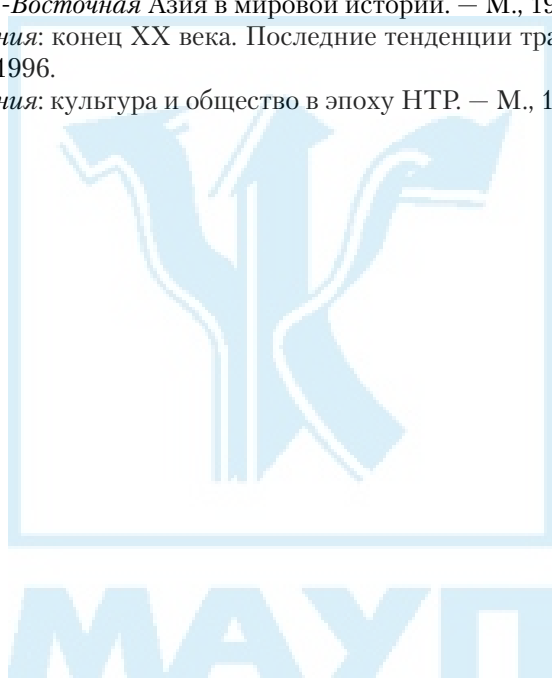
23. *Воронцов А. В.* Республика Корея: социально-экономическая структура и торгово-экономические отношения с СНГ. — М., 1997.
24. *Воронцов В., Кам Бен Хи.* Россия и Корея (1945–1992). — М., 1993.
25. *Горелый И. О.* Корея: Концепция объединения. — М., 1997.
26. *Гусейнов Г. Б.* Место и роль ислама в социально-политической жизни современного Ирана. — Баку, 1986. — 204 с.
27. *Ганшин Г. А.* Экономическая реформа в Китае. — М., 1997.
28. *Дубинский А. М., Лавров Н. М.* Пробуждение Азии. — М., 1958.
29. *Джавахарлал Неру:* его жизнь и деятельность. — М., 1965.
30. *Думан Л. И.* Очерки истории Китая. — М.; Л., 1940.
31. *Дорошенко Е. А.* Шиитское духовенство в современном Иране. — М., 1985.
32. *Дорошенко Е. А.* Принцип “вেলাят-е-факих” и система власти // Восток. — 1996. — № 4. — С. 73–85.
33. *Діалог цивілізацій: нові принципи організації світу: Матеріали Всесвіт. конф. Київ, 24 трав. 2002 р.* — К.: МАУП, 2002.
34. *Егоров К. А.* Китайская Народная Республика: Политическая система и политическая динамика (80-е годы). — М., 1993.
35. *Еремин В. Н.* Политическая система современного японского общества. — М., 1993.
36. *Жуков Е.* История Японии: Краткий очерк. — М., 1939.
37. *Забровская Л. В.* Россия и Республика Корея: от конфронтации к сотрудничеству (1970–1990-е годы). — Владивосток, 1996.
38. *История Кореи* (с древнейших времен до наших дней). — М., 1974. — Т. 1, 2..
39. *Идеология национально-освободительного движения в странах зарубежного Востока.* — М., 1984.
40. *История Вьетнама в новейшее время. 1917–1995 гг.* — М., 1970.
41. *История Вьетнама.* — М., 1983.
42. *История и культура Восточной и Юго-Восточной Азии: В 2 ч. /* Под ред. С. В. Волкова. — М., 1986.
43. *История Востока: В 6 т. /* Гл. редкол.: Г. Ф. Ким (председатель) и др. — М., 1995.
44. *История Китая с древнейших времен до наших дней.* — М., 1974.
45. *Итс Р. Ф., Смолин Г. Я.* Очерки истории Китая. — Л., 1961.
46. *История Японии.* — М., 1998. — Т. 1–2.
47. *История Японии. 1945–1975.* — М.: Наука, 1978.

48. *История Иранского государства и культуры. К 2500-летию иранского государства.* — М., 1971. — 350 с.
49. *История Ирана* под ред. Э. А. Грантовского. — М., 1977. — 488 с.
50. *Иванов М. С.* Иранская революция 1905–1911 годов. — М., 1957. — 560 с.
51. *Иванов М. С.* Бабидские восстания в Иране (1848–1852). — М.; Л., 1939. — 176 с.
52. *Иранская революция 1978–79 гг.: причины и уроки.* — М., 1989.
53. *История стран Азии и Африки в новое время.* — М., 1987. — Ч. 1.
54. *История стран Азии и Африки в новое время.* — М., 1988. — Ч. 2.
55. *Иран: история и культура в средние века и новое время.* — М., 1980. — 197 с.
56. *Колониальные империи и неоколониализм в свете кризиса современного миропорядка: возможность переоценки? //* *Азия и Африка сегодня.* — 2004. — № 7. — С. 20–30.
57. *Кляшторина В. Б.* Иран 60–80-х годов. От культурного плюрализма к исламизации духовных ценностей. — М., 1990.
58. *Козицький А. М.* Новітня історія країн Азії і Африки: Навч. посіб. — К., — 2003.
59. *Кузнецов В. С.* Внешняя политика Китая в 1928–1937 гг. — М., 1992. — Ч. 1; 2.
60. *Ким Юн Дук.* Динамика баланса сил между США, Россией, Китаем и Японией на Корейском полуострове. — М., 1996.
61. *Корея: расчленение, война, объединение.* Г. И. Коротков, Ю. В. Ванин, Н. И. Шаповалов и др. — М., 1995.
62. *Ланьков А. Н.* Северная Корея: Вчера и сегодня. — М., 1995.
63. *Мазуров В. М.* От авторитаризма к демократии: (Практика Юж. Кореи и Филиппин). — М., 1996.
64. *Мирное сотрудничество в Северо-Восточной Азии и проблемы объединения на Корейском полуострове.* — М., 1995.
65. *Милонов В. С.* Открытие Китая внешнему миру: Политика, теория, стратегия. — М., 1996.
66. *Мальшева Д. Б.* “Религиозный фактор” в вооруженных конфликтах современности. — М., 1991.
67. *Маркарян Р. В.* Зона Персидского залива: проблемы и перспективы. — М., 1986.
68. *Матьовка М. П.* Рух неприєднання: становлення та діяльність. — Ужгород, 2001.

69. *Мирский Г.* Израиль и палестинцы: самый длительный конфликт // *Мировая экономика и международные отношения.* — 2001. — № 3. — С. 96–103; № 4. — С. 66–74.
70. *Мирский Г.* Новый поворот в судьбе Ирака // *Мировая экономика и международные отношения.* — 2003. — № 9. — С. 79–89.
71. *Моцик О.* Чорне море єднеє нас. Українсько-турецькі відносини на сучасному етапі // *Політика і час.* — 2001. — № 7. — С. 3–10.
72. *Маначинський О.* Туреччина і Україна // *Спостерігач.* — 1996. — № 23. — С. 9–21.
73. *Миллер А. Ф.* Турция: актуальные проблемы новой и новейшей истории. — М., 1983. — 280 с.
74. *Ниязатов Ш. А.* Ирано-иракский конфликт: исторический очерк. — М., 1989.
75. *Новые акценты и тенденции во внешней политике Китая: Сб. статей.* — М., 1994.
76. *Новейшая история арабских стран Азии 1917–1985.* — М., 1988.
77. *Об опыте экономических преобразований в КНР: Сб. статей.* — М., 1993.
78. *Опыт рыночных преобразований в Китае.* — М., 1996.
79. *Очерки новой истории Ирана (XIX — начало XX в.).* — М., 1978. — 203 с.
80. *Орлов Е. А.* Внешняя политика Ирана после второй мировой войны. — М., 1975. — 224 с.
81. *Очерки новой истории Японии (1640–1917).* — М.: ИВЛ, 1958.
82. *Петров Н. Л.* Шиитский фундаментализм и политика “экспорта исламской революции” // *Народы Азии и Африки.* — 1990. — № 4. — С. 60–76.
83. *Примаков Е. М.* Волна “исламского фундаментализма”: проблемы и уроки // *Вопросы философии.* — 1996. — № 6. — С. 60–71.
84. *Переломов Л. С.* Слово о Конфуции. — М., 1992.
85. *Пивоварова Э. П.* Строительство социализма со спецификой Китая: Поиск пути. — М., 1992.
86. *Портяков В. Я.* КНР: поиск путей социально-экономического развития (конец 70-х — первая половина 90-х годов). — М., 1995. — Ч. 1–3.
87. *Пан Чон Хё.* Русско-японская война 1904–1905 гг. и Корея. — М., 1997.
88. *Перемены в КНДР: взгляд из Южной Кореи и России: Сб. статей.* — М., 1994.

89. *Политические, экономические и культурные аспекты объединения Кореи*: В 2 ч. — М., 1997.
90. *Примаков Е. М.* Восток после краха колониальной системы. — М., 1982.
91. *Родригес А. М.* Новейшая история стран Азии и Африки: XX век: В 3 ч. — М., 2003.
92. *Республика Корея и опыт модернизации*. — М., 1996.
93. *Республика Корея: становление современного общества*. — М., 1996.
94. *Россия — Китай — Украина: пути экономической реформы в деревне*: Сб. статей. — М., 1994.
95. *Страны Азиатско-Тихоокеанского региона: экономика, политика, международные отношения*. — М., 1988.
96. *Сергийчик І. М.* Новітня історія країн Азії і Африки 1918 — кінець ХХ ст.: Навч. посіб. — Суми., 2003.
97. *Сёмин А. В.* Эволюция и проблемы японо-китайских отношений (1972–1992 гг.). — М., 1995.
98. *Сенюткин С. Б.* Новая история Китая и Японии в XVII — начале XX века. — Н. Новгород, 1996.
99. *Сидихменов В. Я.* Китай: страницы прошлого. — М., 1987.
100. *Сидихменов В. Я.* Переосмысление социализма в Китае: Курс лекций. — М., 1996.
101. *Степаняню М. Т.* Мусульманские концепции в философии и политике XIX–XX вв. — М., 1982.
102. *Сенаторов А. И.* Политические партии Японии: Сравнительный анализ программ, организационной и парламентской деятельности (1945–1992). — М., 1995.
103. *Сила-Новицкая Т. Г.* Культ императора в Японии. Мифы, история, доктрины, политика. — М.: Наука, 1990.
104. *Суслина С. С.* Республика Корея на постиндустриальной стадии развития (конец 80-х — начало 90-х гг.). — М., 1997.
105. *Торкунов А. В., Уфимцев Е. П.* Корейская проблема: новый взгляд. — М., 1995.
106. *Тихвинский С. Л.* Завещание китайского революционера. Сунь Ятсен: жизнь, борьба и эволюция политических взглядов. — М., 1986.
107. *Ульяновский Р. О.* Современные проблемы Азии и Африки: политика, экономика. — М., 1978.
108. *Хруцкий В. Е.* Южнокорейский парадокс. — М., 1993.

109. *Чан Джён, Чжон Хюн Су.* Социально-экономические преобразования в Северной Корее в условиях советской военной администрации, 1945–1948. — М., 1997.
110. *Чипашвили Г. С.* Государственный строй Ирана. Новая и новейшая история. — Тбилиси, 1999. — 104 с.
111. *Шабшина Ф. И.* В колониальной Корее (1940–1945): Записки и размышления очевидца. — М., 1992.
112. *Экономика КНР в преддверии XXI века (1991–2000 гг.).* — М., 1997.
113. *Юго-Восточная Азия в мировой истории.* — М., 1977.
114. *Япония: конец XX века. Последние тенденции трансформации.* М., 1996.
115. *Япония: культура и общество в эпоху НТР.* — М., 1985.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Історія країн Азії та Африки”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія країн Азії та Африки”	5
Теми контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю	12
Список рекомендованої літератури.....	18

Зам. № ВКЦ-2383

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП